

Till
Gävle kommun
Hofors kommun
Ockelbo kommun
Sandviken kommun
Älvkarleby kommun

Försäljning av aktier i bolaget Gästrike Avfallshantering AB (GAAB).

Förslag till beslut

- 1) Godkänna Gästrike Återvinnare Utveckling AB:s beslut om försäljning av samtliga kvarvarande aktier i Gästrike avfallshantering AB (GAAB) i enlighet med bifogat aktieöverlåtelseavtal mellan GÅ Utveckling AB och Prezero Recycling AB.

Sammanfattning av ärendet

1973 meddelade Naturvårdsverket tillstånd till Gävle kommun att uppföra och bedriva en avfallsdeponeringsanläggning i Forsbacka.

1975 bildades bolaget Gävle- Sandviken avfallshantering AB som 1995 blev Gästrike Avfallshantering AB (GAAB) då Ockelbo och Hofors kommuner anslöt sig till bolaget. 2001 bildades Gästrike återvinnare (GÅ) och GAAB blev en del av Gästrike återvinnarens koncern. Aktierna i GAAB ägs idag av Gästrike återvinnare Utveckling AB (GÅUTAB). 2002 sålde GÅUTAB 90,125 % av aktierna i GAAB till SITA Sverige AB.

Idag ägs Sitas aktier av PreZero Recycling AB (PreZero).

Nuvarande ägare till GAAB är kommunalförbundet Gästrike återvinnarens dotterbolag GÅUTAB (9,875 %) och PreZero (90,125 %).

Under åren som gått sedan aktierna såldes till SITA så har ägarnas verksamheter utvecklats till att bli alltmer konkurrerande verksamheter och med olika intressen i bolaget. Lagstiftningen har också förändrats genom åren vilket lett till att det gemensamma ägandet inte längre skapar de synergier som bland annat var avsikten med ett deläggande. Lagen om offentlig upphandling har förstärkts genom åren och GAAB är ett bolag som delvis säljer tjänster till ägarna. Gästrike återvinnare måste upphandla dessa tjänster och får därmed inte ha direkt insyn i bolaget eller påverka prissättningen vid anbudsgivning. Enligt PM från advokatbyrån KahnPedersen innebär Kommunalförbundets deläggande i GAAB ett antal kommunalrättsliga, statsstödsrättsliga, upphandlingsrättsliga och konkurrensrättsliga utmaningar för de båda ägarna. Se Bilaga 1, Sid 3.

- **Jäv:** Om företrädare för Kommunalförbundet också är ledamöter i GAABs styrelse finns det en risk för jäv när kommunalförbundet handlägger ärenden som berör GAAB. På motsvarande sätt kan jäv uppkomma om beslut, som berör Kommunalförbundet, fattas i GAABs styrelse.

- **Upphandling:** Av samma skäl föreligger det en risk för att Prezero får tillgång till information om Kommunalförbundet som andra anbudsgivare inte har tillgång till. Det kan påverka GAABs och/eller Prezeros möjlighet att delta i en upphandling och kan innebära risk för att Kommunalförbundet måste göra om en upphandling.
- **Konkurrens:** Informationsbyte mellan Prezero och Kommunalförbundet kan i vissa fall innebära att Kommunalförbundet bryter mot konkurrensrättsliga regler.

En försäljning av aktierna skulle inte medföra några rättsliga risker för förbundet enligt PM från advokatbyrån KahnPedersen. Som styrelseledamot har man även som enskild person ett ansvar för avfallsdeponin som är en miljöfarlig verksamhet. Med begränsningar i insyn i verksamheten på grund av utmaningar som belyses i bilaga 1, så är det svårt att ta fullt ansvar som styrelseledamot.

Utifrån ovan nämnda utmaningar och att det idag inte finns tydliga synergier med ett samägande så är försäljning av kvarvarande aktier att förorda.

Försäljning av aktierna i GAAB innebär inte någon förändring av GÅUTABs rättsliga ställning enligt miljöbalkens ansvarsbestämmelser enligt den miljörättsliga bedömning som gjorts av advokatfirman Agnes Advokater.
Se Bilaga 2.

Delägaren GÅUTAB anses inte ha haft ett tillräckligt stort inflytande på GAAB för att anses som verksamhetsutövare och därmed få ett ansvar för avhjälpande åtgärder vid en uppkommen föroreningskada. De verksamhetsutövare som har identifierats utifrån granskade handlingar är Gävle kommun, Gävle-Sandviken Avfallshantering AB samt GAAB.

Bolagets eventuella avyttring av aktier i GAAB påverkar inte det faktum att det finns ett verksamhetsutövaransvar för Gävle kommun respektive Gävle-Sandviken Avfallshantering AB.

Om verksamhetsutövaren GAAB försätts i konkurs kan kvarvarande deponi anses vara en verksamhet som bedrivs av fastighetsägarna, som därmed får ansvar som verksamhetsutövare enligt 9 kap Miljöbalken. Ansvaret innefattar i första hand vidtagande av försiktighetsmått men skulle även kunna inkludera vissa avhjälpande åtgärder som krävs för att förhindra risk för ytterligare skada på människors hälsa eller miljön. Verksamheten är för närvarande, enligt vad som framgår av gällande miljötillstånd, belägen på följande fastigheter: Gävle Valbo-Västbyggeby 6:10 (ägs av Gävle kommun), Gävle Forsbacka 3:50 (ägs av Gävle Energi AB), Gävle Forsbacka 13:43 (ägs av Gävle kommun), Gävle Forsbacka 3:81 (nu avregistrerad till Forsbacka 3:84 som ägs av Gästrike Ekogas AB) samt Sandviken Östanbyn 15:3 (som ägs av Sandvikens kommun).

Även om man vid en försäljning inte kan fransäga sig ett avhjälpande ansvar vid en påverkan på miljön så kan ett civilrättsligt avtal som uttryckligen reglerar frågan om efterbehandlingskostnader, innebära att den part som har gjort åtagandet har tagit på sig det fulla avhjälpandeansvaret. Idag regleras parternas ansvar för efterbehandling via aktieöverlåtelseavtal, se Bilaga 3.

GÅUTAB och PreZeros inbördes fördelning av det ekonomiska ansvaret för miljörisker i GAABs verksamhet regleras i parternas nuvarande aktieöverlåtelseavtal enligt följande:

- Huvuddeponin i Forsbacka (delat ansvar)
- Metallhydroxiddeponi (GÅUTABs ansvar)

- Äldre deponier i Hofors och Ockelbo (GÅUTABs ansvar)
- För huvuddeponin i Forsbacka gäller följande:
  - Miljöansvar avseende tiden före 2002: 70 % GÅUTAB; 30 % Prezero
  - Miljöansvar efter 2002: 100% Prezero

Enligt det förhandlade aktieöverlåtelseavtal som parterna nu ska ingå (Bilaga 6) har de kommit överens om att ändra deras inbördes fördelning av det ekonomiska ansvaret för miljörisker i GAABs verksamhet. Enligt det nya avtalet ska det ekonomiska ansvaret i stället fördelas enligt följande:

- Huvuddeponin i Forsbacka (Prezeros ansvar)
- Metallhydroxiddeponi (GÅUTABs ansvar)
- Äldre deponier i Hofors och Ockelbo (GÅUTABs ansvar)

Prezero ska hålla GÅUTAB samt markägarna Gävle och Sandvikens kommuner skadeslösa för krav rörande GAABs miljöansvar för anläggningen i Forsbacka, om detta ansvar inte fullgörs av GAAB. På motsvarande ska GÅUTAB hålla Prezero och GAAB skadeslöst för krav rörande miljöansvar för de äldre deponierna i Hofors och Ockelbo, om detta ansvar inte fullgörs av Hofors respektive Ockelbo kommun.

Prezero ska vidare tillse att GAAB bedriver verksamheten i enlighet med lag och sina miljötillstånd samt att GAAB ställer och vidmakthåller de säkerheter som GAAB är skyldigt att ställa enligt lag och sina miljötillstånd.

Beroende till deponin finns idag i form av att det finns få avfallsdeponeringsanläggningar i vårt närområde. Gästrikre återvinnare köper behandling av flera avfallsfraktioner hos GAAB idag via upphandlade avtal. Ett deläggande via GÅUTAB i GAAB garanterar dock inte att anbud kommer läggas på de upphandlingar som Gästrikre återvinnare gör. GÅUTAB får inte påverka anbudsgivningen då det bryter mot Lagen om offentlig upphandling (LOU).

För- och nackdelar identifierade vid en försäljning av aktierna

Fördelar

- Undviker fortsatt risk för jäv samt kommunalrättslig, upphandlings- och konkurrensrättslig problematik
- Tydligt miljöansvar
- Marknadsmässig ersättning
- Respektive part kan fokusera på sin huvudsakliga verksamhet

Nackdelar

- Ingen insyn i eller inflytande över GAABs verksamhet (dock tillsyn och arrendeavtal)

Pris för aktierna är förhandlat till 15 miljoner kronor. Bilaga 6. Aktieöverlåtelseavtal GÅUTAB har låtit genomföra en värdering av GAAB i november 2023. Värderingen ger stöd för det förhandlade priset för aktierna.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1. Bilaga 1. PM. Kristian Pederson och Albin Svensson. 2021-11-18
- Bilaga 2. Miljörättsliga aspekter vid överlåtelse av aktier- Gästrike avfallshantering AB, Agnes Advokater.
- Bilaga 3. Aktieöverlåtelseavtal SITA Sverige och Gästrike återvinnare
- Bilaga 4. Protokollsutdrag Direktionsmöte 2025-03-27 §26
- Bilaga 5. Protokoll GÅ Utveckling 2025-05-23
- Bilaga 6. Aktieöverlåtelseavtal mellan GÅ Utveckling AB och Prezero Recycling AB avseende Gästrike Avfallshantering AB (2025-06-25)

Beslutet lämnas till

- Gästrike Återvinnare

Datum

2025-07-22

Anna-Karin Jakobsson
Förbundsdirektör
Gästrike återvinnare